

Procedurereglement Commissie Wetenschappelijke Integriteit

Vooraf

De UHasselt onderschrijft het Europees Handvest voor Onderzoekers (RvB 13.11.2007, doc. 22/05 (2007-2008)). De Onderzoeksraad van de UHasselt erkent ook de Ethische Code van het Wetenschappelijk Onderzoek in België en de Europese gedragscode voor wetenschappelijke integriteit (de zgn. "ALLEA-code"). Deze gedragscodes hechten grote waarde aan de integriteit van wetenschappelijk onderzoek.

Zoals de ALLEA-code aangeeft, is het onder meer van belang dat wetenschappers hun onderzoek nauwgezet uitvoeren en dat ze er waarheidsgetrouw de relevante informatie over publiceren. Wetenschappers dienen hun onderzoeksmethoden en –resultaten dusdanig te beschrijven dat deze kunnen worden geverifieerd.

De ALLEA-Code gaat uit van onderstaande principes inzake wetenschappelijke integriteit:

- . **Betrouwbaarheid.** Bij het waarborgen van de kwaliteit van het onderzoek moet betrouwbaarheid tot uiting komen in het ontwerp, de methodologie, de analyse en het gebruik van middelen.
- . **Eerlijkheid.** Het onderzoek moet op transparante, billijke, volledige en onbevooroordeelde wijze worden ontwikkeld, uitgevoerd, getoetst, gedocumenteerd en met anderen gedeeld.
- . **Respect.** Respect voor collega's, deelnemers aan het onderzoek, de maatschappij, ecosystemen, cultureel erfgoed en het milieu wordt vooropgesteld.
- . **Verantwoordelijkheid.** De onderzoeker moet verantwoordelijkheid opnemen voor het onderzoek van idee tot publicatie, voor het beheer en de organisatie ervan, voor opleiding, toezicht en mentorschap en de bredere impact van onderzoek.

Naleving van de principes inzake wetenschappelijke integriteit

De "Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de UHasselt" (hierna: "CWI") behandelt meldingen van mogelijk problematische gedragingen inzake wetenschappelijke integriteit volgens een specifieke procedure, die hierna beschreven wordt.

Alle medewerkers van de UHasselt worden aangemoedigd om (vermeende) inbreuken op de wetenschappelijke integriteit te melden aan de CWI.

De opdrachten voor de CWI zijn:

- . het onderzoeken van meldingen van problematische gedragingen en het formuleren van adviezen inzake te ondernemen acties;
- . het desgevallend voorstellen van aanpassingen aan de procedures indien nodig;
- . het bestuderen van vragen m.b.t. wetenschappelijke integriteit, op eigen initiatief of op vraag van de Onderzoeksraad, de Doctoral Schoolraad, het College van Decanen of de Raad van Bestuur.

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)

De UHasselt erkent de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (hierna: "VCWI") als adviserend orgaan. De VCWI heeft als opdracht advies te geven op het gebied van de wetenschappelijke integriteit. Bij de behandeling van dossiers binnen deze materie wordt door de VCWI en de CWI's van de respectievelijke universiteiten steeds voor ogen gehouden dat niet alleen de inzichten en praktijken in dit verband evolueren en goede opvolging vereisen, maar tevens dat de vertaling van het begrip naar de praktijk kan verschillen per wetenschapsdomein en –discipline.

De VCWI is bevoegd voor het adviseren over algemene kwesties in verband met wetenschappelijke integriteit, op eigen initiatief of op vraag van wetenschappelijke instellingen.

De VCWI is eveneens bevoegd voor het verlenen van een tweede advies in verband met vermeende inbreuken op de wetenschappelijke integriteit, aan een instelling die de VCWI als adviserend orgaan erkent, nadat de CWI van deze instelling een CWI-advies heeft meegedeeld en wanneer een tweede advies van de VCWI gevraagd wordt.

Reglement

1. Doel

In dit reglement wordt de procedure bij vermeende inbreuken op de wetenschappelijke integriteit beschreven. Door het volgen van deze procedure oordeelt de Commissie Wetenschappelijke Integriteit of er al dan niet sprake is van een inbreuk. De Commissie legt geen disciplinaire maatregelen op, maar treedt bij lichte inbreuken remediërend op en verleent bij zware inbreuken opvolgingsadvies aan de rector.

2. Begrippen

- "CWI": Commissie Wetenschappelijke Integriteit van de UHasselt.
- "Melding": de aangifte van een vermeend problematische gedraging inzake wetenschappelijke integriteit. Het gaat zowel om klachten uitgaande van de benadeelde persoon als om aangiften door derden.
- "Melder": de persoon die een melding doet.
- "Betrokkene": de onderzoeker op wie de melding betrekking heeft of die (mede) voorwerp wordt van het onderzoek
- "Problematische gedraging": gedraging die problematisch wordt bevonden vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit. Het gaat om:
 - het verzinnen van gegevens (fabricatie),
 - het vervalsen van gegevens (falsificatie),
 - het plegen van plagiaat of (subtiele) dubieuze onderzoekspraktijken zoals, maar niet beperkt tot, het opnemen van auteurs die niets hebben bijgedragen, het weglaten van auteurs die wel hebben bijgedragen of het meer dan éénmaal publiceren van delen van een onderzoek ¹,
 - het niet vermelden van een belangenconflict,
 - het weglaten van ongewenste uitkomsten,
 - andere praktijken die afwijken van de algemeen aanvaarde normen binnen de wetenschapspraktijk.

Fouten en vergissingen die te goeder trouw gebeuren ("honest error") of meningsverschillen worden vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit niet als problematische gedraging bestempeld.

- "Onderzoeker": elke persoon die een wetenschappelijke handeling stelt of gesteld heeft.
- "Wetenschappelijke handeling": elk wetenschappelijk geschrift (bijvoorbeeld wetenschappelijke publicaties, syllabi ...), elke wetenschappelijke uitspraak of elke andere daad met een wetenschappelijk karakter die door de onderzoeker wordt gesteld.
- "Instelling": elke andere instantie waar wetenschappelijk onderzoek verricht wordt.
- "DOC": Dienst Onderzoekscoördinatie.
- "Voorzitter": de voorzitter van de CWI.
- "Meldpunt": Commissie Wetenschappelijke Integriteit, Dienst Onderzoekscoördinatie, Universiteit Hasselt, Martelarenlaan 42, 3500 Hasselt – cwi@uhasselt.be

¹ Gegevens uit een doctoraatsmanuscript of van wetenschappelijke posters kunnen wel nog voor publicatie worden aangeboden, alsook opname van werk uit artikels in review teksten en boeken.

- "Secretaris": een door de vicerector onderzoek aangeduide medewerker van de DOC, die de vergaderingen van de CWI administratief voorbereidt en uitvoert. De secretaris van de CWI is aanwezig op de vergaderingen en maakt het verslag.

3. Toepassingsgebied

- 3.1 De CWI spreekt zich uit over meldingen van problematische gedragingen inzake wetenschappelijke integriteit begaan door onderzoekers tijdens de periode dat ze verbonden zijn of waren aan de UHasselt en in het kader van hun opdracht aan de UHasselt.

Daarnaast kan de CWI ondersteuning bieden bij meldingen afkomstig van onderzoekers die verbonden zijn of waren aan de UHasselt en menen benadeeld te zijn door vermeend problematische gedragingen inzake wetenschappelijke integriteit begaan door personen die niet onder het eerste lid van dit artikel vallen. In dit geval geldt een afwijking op de eindfase van de procedure, zoals omschreven in art. 6.4, en zal de CWI in de eerste plaats ondersteunend en bemiddelend optreden. Bij ernstige inbreuken kan ze aan de rector het advies verlenen om een juridische procedure op te starten.

Verder kan de CWI advies verlenen aan andere organen van de UHasselt die daarom verzoeken. Indien de voorzitter dit nodig acht, onder meer gelet op het hoogdringend karakter van de adviesvraag, kan het advies verleend worden door hemzelf of door de door hem aangeduide leden van de commissie.

- 3.2 De CWI gaat niet in op (onderdelen van) meldingen die tot de bevoegdheid van een andere door de UHasselt ingestelde commissie of procedure behoren, zoals:

- vragen m.b.t. de ethiek van de wetenschap, die bijvoorbeeld aan bod komen in de ethische commissies met betrekking tot experimenten met mensen, experimenten met proefdieren of, in de biomedische wetenschappen, problematieken die rechtstreeks verband houden met patiëntgericht onderzoek of met het gebruik van menselijk lichaamsmateriaal. Deze aangelegenheden worden behandeld door de Sociaal-Maatschappelijke Ethische Commissie, de Ethische Commissie voor Dierenproeven of het Comité voor Medische Ethiek;
- vragen in verband met vermogensrechtelijke aspecten van wetenschappelijke vindingen en het gebruik ervan, zoals problemen in verband met octrooien en belangenconflicten in spin off-dossiers. Daarvoor bestaat er een afzonderlijk reglement en/of is er een procedure via de Tech Transfer Office;
- problemen tussen student en lesgever tijdens hun opleiding, ook in het kader van de masterthesis, waarvoor reeds een specifieke procedure voorzien is;
- problemen tussen de doctorandus en de promotor van doctoraatsonderzoek die verband houden met de taak van de promotor als begeleider zoals opgenomen in het doctoraatsreglement. Deze problemen worden onderzocht door de ombudspersoon voor doctoraatsstudenten;
- problemen tussen de doctorandus en de promotor in verband met interpersoonlijke conflicten. Deze problemen worden onderzocht door de vertrouwenspersoon.

4. Toepassingsgebied

- 4.1 De CWI is samengesteld uit:

- Minstens 9 effectieve leden, waarvan in elk geval drie ZAP-leden uit elk van de drie groepen (Wetenschap & Technologie, Geneeskunde & Life Sciences, Sociale & Humane Wetenschappen), voor te stellen door de vicerector onderzoek in overleg met de decanen van de betrokken faculteiten;
- Minstens 9 plaatsvervangende leden, waarvan in elk geval drie ZAP-leden uit elk van de drie groepen en aan te duiden volgens dezelfde procedure als de effectieve leden;
- Een secretaris met raadgevende stem;

- Een stafmedewerker Responsible Research and Integrity van de centrale administratieve diensten met raadgevende stem.
- 4.2 De voorzitter, plaatsvervangend voorzitter, de leden en de plaatsvervangende leden van de commissie worden door het College van Decanen aangeduid, op voorstel van de Vice-rector Onderzoek. De mandaten in de CWI hebben een duurtijd van vier jaar en zijn hernieuwbaar. Bij een vroegtijdige beëindiging van een mandaat, vervolmaakt de vervanger het lopende mandaat.

Voor de toepassing van dit reglement worden emeriti met opdracht en ook leden van het onderwijzend personeel (OP groep 3), zolang inzapping mogelijk is, aanzien als leden van het ZAP.

5. Opstart van een procedure

- 5.1. Gevallen van mogelijk problematische gedragingen inzake wetenschappelijke integriteit worden aan het meldpunt gemeld.

De voorzitter kan ook zonder melding besluiten een procedure op te starten indien hij beschikt over zwaarwichtige aanwijzingen van een problematische gedraging inzake wetenschappelijke integriteit. Deze bepaling is bijvoorbeeld van toepassing indien de CWI een goed onderbouwde anonieme melding ontvangt of indien ze in het kader van een lopende procedure op een bijkomende inbreuk stuit.

- 5.2. De melder kan verzoeken om zijn anonimiteit ten aanzien van de betrokkene in de loop van de procedure te waarborgen. Hij dient dit verzoek omstandig te motiveren bij zijn melding. De voorzitter beslist gemotiveerd of op dit verzoek ingegaan kan worden. Indien hij beslist dit verzoek niet in te willigen, wordt de melder hiervan op de hoogte gebracht en kan de procedure slechts verdergezet worden met instemming van de melder.
- 5.3. De voorzitter oordeelt of de melding binnen de bevoegdheid van de CWI valt. Meldingen die niet binnen de bevoegdheid van de CWI vallen, worden indien mogelijk door de voorzitter doorverwezen naar de gepaste instantie.

Indien de melding betrekking heeft op een persoon die op het ogenblik van de vermeende feiten ook verbonden was aan (een) andere instelling(en), overlegt de voorzitter van de CWI met de bevoegde organen van de betrokken instelling(en) en gaat na waar het onderzoek moet gevoerd worden.

- 5.4. Meldingen die kennelijk onredelijk zijn of onvoldoende bewijsmateriaal bevatten, kunnen gemotiveerd door de voorzitter afgewezen worden.
- 5.5. Meldingen zijn niet langer ontvankelijk indien een termijn van zes jaar vanaf de betwiste publicatie of vanaf de meest recente aantoonbare feiten verstreken is.

De CWI behandelt dezelfde feiten slechts éénmaal. Meldingen die betrekking hebben op eerder behandelde feiten, worden enkel behandeld indien de melder nieuwe elementen toevoegt aan het dossier.

- 5.6. De voorzitter kan, met opgave van de motieven, beslissen om de verdere procedure zelf af te handelen. Hij doet dit voor zaken die prima facie een afhandeling in een korter tijdbestek mogelijk maken.
- 5.7. Een lid van de CWI in wiens hoofde op enige wijze een belangenconflict zou kunnen bestaan in verband met de te behandelen melding, kan niet deelnemen aan de werkzaamheden van de CWI in verband met die melding en deelt dat uit eigen beweging mee aan de voorzitter. In ieder geval informeert de voorzitter bij de start van een zitting naar mogelijke belangenconflicten. Indien er belangenconflicten op voorhand gemeld zijn, duidt de voorzitter een plaatsvervanger aan voor het betrokken CWI-lid.

Er is in elk geval sprake van een belangenconflict wanneer het lid zich ten opzichte van de betrokkene in een toezichthoudende functie bevindt of heeft bevonden, meewerkte aan het onderzoek van de betrokkene of een band van verwantschap heeft met de betrokkene of de melder.

- 5.8. Het bepaalde in artikel 5.7 geldt ook voor de voorzitter. In voorkomend geval laat hij de behandeling van de melding over aan de plaatsvervangend voorzitter.
- 5.9. De voorzitter verwittigt de melder elektronisch dat de melding werd ontvangen en informeert de melder over het gevolg dat aan de melding gegeven wordt en eventueel over de verdere procedure die gevolgd zal worden. Indien de melding leidt tot een verdere behandeling, kan de voorzitter de melder uitnodigen om binnen een door de voorzitter bepaalde termijn de melding desgevallend verder toe te lichten.
- 5.10. Indien de melding leidt tot een verdere behandeling, desgevallend nadat de melder zijn melding verder heeft toegelicht binnen de door de voorzitter bepaalde termijn, verwittigt de voorzitter elektronisch de betrokkene tegen wie een melding werd ingediend. De inhoud van de melding wordt zo nauwkeurig mogelijk omschreven. De procedure wordt toegelicht. De betrokkene wordt in de gelegenheid gesteld om op de melding schriftelijk te reageren binnen een door de voorzitter bepaalde termijn die niet langer mag zijn dan 2 maanden. Mits motivatie kan in uitzonderlijke omstandigheden van deze maximumtermijn afgeweken worden.

6. Behandeling en recht op antwoord

- 6.1. De CWI of, in het geval van een procedure overeenkomstig hetgeen is bepaald in artikel 5.6, de voorzitter van de CWI kan alle onderzoeksverrichtingen uitvoeren die zij/hij dienstig acht.

Zo kunnen experts betrokken worden bij het onderzoek en kunnen ook andere personen dan de melder en de betrokkene gehoord worden.

- 6.2. De procedure wordt afgewerkt binnen de zes maanden na de melding. Deze termijn wordt geschorst tijdens collectieve sluitingen en van 15 juli tot en met 15 augustus.

De termijn kan gemotiveerd verlengd worden wanneer het complexe dossiers betreft.

- 6.3. Indien er na onderzoek geen grond is voor verdere actie, wordt een gemotiveerd *stopzettingsrapport* gemaakt, dat door de voorzitter en secretaris ondertekend wordt. Dit stopzettingsrapport wordt ter kennisgeving aan de rector bezorgd. De melder wordt van de conclusie van het rapport elektronisch op de hoogte gesteld.

- 6.4. Als de vermeend problematische gedraging zoals opgenomen in de melding na onderzoek bevestigd wordt, wordt een onderscheid gemaakt tussen licht en ernstig problematisch gedrag. Licht problematisch gedrag is gedrag dat in beginsel geremedieerd kan worden onder toezicht van de voorzitter van de CWI. Ernstig problematisch gedrag is gedrag dat de wetenschappelijke integriteit van de betrokkene dermate in het gedrang brengt dat niet volstaan kan worden met een remediëring onder het toezicht van de voorzitter van de CWI.

In geval de CWI oordeelt dat er sprake is van licht problematisch gedrag, wordt een *vaststellingsrapport* gemaakt, dat door de voorzitter en secretaris ondertekend wordt. Daarin worden alle stappen uit de procedure besproken, samen met een voorstel van passend geachte remediëring en een redelijke termijn waarbinnen de remediëring moet worden uitgevoerd. De melder en de betrokkene worden door de voorzitter elektronisch op de hoogte gebracht van de conclusies van het vaststellingsrapport. Het vaststellingsrapport wordt aan de rector bezorgd. De voorzitter van de CWI volgt de remediëring op.

In geval de CWI oordeelt dat er sprake is van ernstig problematisch gedrag, wordt een *vaststellingsrapport* opgemaakt, dat door de voorzitter en secretaris ondertekend wordt. De melder en de betrokkene worden door de voorzitter elektronisch op de hoogte gebracht

van de conclusies van het vaststellingsrapport. Het vaststellingsrapport wordt aan de rector bezorgd. Dit rapport bevat een opvolgingsadvies voor de rector.

- 6.5. De CWI kan beslissen om het rapport ook aan andere belanghebbenden kenbaar te maken, zoals bijvoorbeeld de financierende instantie van het onderzoek van de betrokkene of andere wetenschappelijke of academische instellingen waartoe de betrokkene behoort. De CWI moet dergelijke beslissing omstandig motiveren. Dergelijke beslissing moet ook opgenomen worden in het vaststellingsrapport.
- 6.6. De melder en de betrokkene hebben een recht op antwoord. Zij beschikken daartoe over een termijn, te bepalen door de voorzitter, van minstens vijftien kalenderdagen en maximaal 30 kalenderdagen na ontvangst van de conclusies vaststellingsrapport. Mits motivatie kan in uitzonderlijke omstandigheden van deze maximumtermijn afgeweken worden. Het recht op antwoord wordt slechts éénmaal toegekend.
- 6.7. De CWI kan beslissen om de conclusies van het vaststellingsrapport en/of het remediërvorstel te herzien op basis van het recht op antwoord. De procedure onder artikel 5 ('behandeling') wordt dan hernomen.
- 6.8. Als de CWI de conclusies van het vaststellingsrapport en/of het remediërvorstel niet herziet op basis van het recht op antwoord, wordt gemotiveerd waarom dit niet gebeurt.

7. Tweede advies door de VCWI

- 7.1 De CWI erkent de bevoegdheid van de VCWI om, in overeenstemming met het VCWI-reglement, een tweede advies te verlenen in verband met vermeende inbreuken op de wetenschappelijke integriteit waarover de CWI zich heeft uitgesproken. Indien de UHasselt op de hoogte wordt gebracht van een tweede advies, wordt dit advies besproken in de CWI en kan de CWI de rector desgevallend adviseren welk gevolg eraan te geven.
- 7.2 De CWI informeert de VCWI of, en zo ja, welk gevolg gegeven werd aan het tweede advies, binnen een redelijke termijn na kennisgeving van het tweede advies.

8. Vertrouwelijkheid en externe communicatie

- 8.1. De privacy van alle partijen wordt maximaal beschermd. De leden van de CWI en externe experts die overeenkomstig art 6.1 worden ingeschakeld, zijn verplicht de informatie verkregen in het kader van de CWI-procedure vertrouwelijk te behandelen.

Hierop geldt een uitzondering indien de openbaarmaking noodzakelijk is in het kader van de voorgestelde remediëring (bv. publicatie van een retraction note) of met het oog op de doorverwijzing of het overleg voorzien in art. 5.3. of de kenbaarmaking aan andere belanghebbenden bedoeld in art. 6.5.

Verder geldt hierop een uitzondering indien de voorzitter van de CWI gehoord wordt in het kader van een andere procedure aan de UHasselt die betrekking heeft op feiten die reeds aan de CWI werden voorgelegd.

- 8.2 De rector of de door hem gemachtigde vicerector heeft het recht extern te communiceren indien hij dit nodig acht.
- 8.3 Het meldpunt en dit reglement worden vermeld op de website onderzoek van de UHasselt.